

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พร้อมทั้ง ยึดนโยบายของรัฐบาล เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบาย อีกด้านหนึ่ง บทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบดังกล่าว นั้น มีลักษณะงานที่กว้างขวางและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนถึงประเทศชาติในภาพรวม การบริหารงานเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่คณะผู้บริหาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไหต้องให้ความสำคัญ จึงจะสามารถขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติ^๑

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการบริหารอย่างมีคุณธรรม^๒ หรือการบริหารจัดการตามแนวทางพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความสมดุลในการบริหารจัดการทั้งด้านวัตถุและจิตใจควบคู่กันไป ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีความเจริญก้าวหน้าและมีความสุขความมั่นคงพร้อมกันไปด้วย

หลักธรรมหรือคำสั่งสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนานั้น ถึงแม้ว่าจะมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๒๕๕๐ กว่าปีแล้ว แต่ทุกหลักธรรมยังคงทันสมัยอยู่เสมอ มีประโยชน์ต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องดำเนินชีวิตและแนวทางในการบริหารงาน ภายในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะหลักธรรมดังกล่าวเป็นความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ ที่เรียกว่า “สัจธรรม” ปฏิบัติได้ เห็นผลได้อย่างแท้จริง อยู่ที่เรานำหลักธรรมข้อใดมาใช้ให้เหมาะสมกับตัวเราได้มากที่สุด ซึ่งเมื่อเรานำหลักธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาใช้ในการบริหารจัดการแล้ว ย่อมช่วยให้คนคิดดี ทำดี ยังมีธรรมมาก ก็ยิ่งทำให้คนมีแนวโน้มคิดและทำความดีเพิ่มมากขึ้น หากแต่ละคนได้รับการปลูกฝังธรรมและบำรุงให้เจริญงอกงามขึ้นโดยทั่วกันแล้ว ธรรมจะมีส่วนช่วยให้ชุมชน สังคมและประเทศชาติเกิดความร่มเย็นเป็นสุข พร้อมทั้งมีโอกาสรื้อสร้าง

^๑ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา , “ประชากร”, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๕, <http://www.bangkokhai.com/home.html>.

^๒ วัชร วัชรนิภาวรรณ, “การบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรม : แนวคิด ปัญหาและการพัฒนา”, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕, <http://www.wiruch.com>.

หรือพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไปได้ เพราะธรรมมีส่วนทำให้เกิดความสมดุลในการบริหารจัดการระหว่างด้านวัตถุกับด้านจิตใจ โดยช่วยยับยั้ง ชะลอหรือช่วยให้การบริหารจัดการด้านวัตถุรอบคอบมากขึ้น

ในส่วนของประเทศไทยเรานั้น ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติและเจริญมั่นคงในประเทศไทยมานาน พุทธศาสนากับคนไทยจึงมีความผูกพันกันมากจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ มีความเกี่ยวข้องและเป็นที่มาของขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ของคนไทยมาโดยตลอด ดังนั้น หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงถูกนำประยุกต์ใช้กับการปกครองและการบริหารจัดการในสังคมไทย ซึ่งหลักธรรมสำหรับยึดถือและปฏิบัติในการปกครอง และการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ นั้นมีอยู่อย่างมากมาย แล้วแต่บุคคลใดจะเลือกมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับ วิถีชีวิตและองค์กรต่างๆ อาทิเช่น ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ เป็นหลักธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์จะพึงถือปฏิบัติมาแต่โบราณกาล พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมของผู้ใหญ่ (ผู้บังคับบัญชา) ที่ควรถือปฏิบัติเป็นนิสัย สังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน เห็นเหตุให้ตนเองและหมู่คณะก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเฒ่า อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในด้านพัฒนาองค์กรให้มีความครอบคลุมถึงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ระบบการทำงาน คุณภาพการให้บริการ เครื่องและเทคโนโลยี วัฒนธรรม องค์กร ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องและเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่องค์กรอื่นๆ ได้

พระพุทธศาสนา สามารถทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะกับตัวบุคคล กล่าวคือ ผู้นำองค์กรจะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องและอยู่ในศีลธรรม พนักงานในองค์กรก็จะถือเป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าหากผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรมีหลักธรรมเป็นเครื่องชี้นำแล้ว แนวทางการทำงานก็จะสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ปัญหาและความขัดแย้งทั้งหลายที่เคยเกิดขึ้น ก็จะลดน้อยลง เพราะทุกคนได้เรียนรู้และนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาไปใช้ ส่งผลให้การทำงานต่างๆ สามารถตอบสนองนโยบายของแต่ละองค์กรได้เป็นอย่างดี บรรยากาศในการทำงานก็จะเป็นไปด้วยความสนุกสนาน ร่าเริงแจ่มใส ผู้นำองค์กรและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายมีความสามัคคีและมีความสุข สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างราบรื่นอีกด้วย^๓

^๓ “หลักธรรมกับการบริหารจัดการ วิธีผสมผสานอย่างสมดุล”, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕, <http://www.kkooldesign.com/2009/08/06/bhudda-balance-management/>.

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าหลักธรรมสำหรับยึดถือและปฏิบัติในการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ นั้นจะมีอยู่อย่างมากมาย แต่หลักในการพิจารณาเลือกหลักธรรมทางพุทธศาสนาใช้ในการบริหารจัดการนั้น ต้องเลือกมาให้เหมาะกับวิถีชีวิตและองค์กรดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งโดยหลักๆ เกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ จะต้องใช้หลักธรรมที่เรียกว่า “สังคหวัตถุ ๔” ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ประสานใจทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกัน ให้อยู่อย่างสามัคคี มีความสุข

คำว่า “สังคหวัตถุ” นั้นเป็นภาษาบาลี แยกออกเป็น ๒ ศัพท์ คือ สังคห ๑ วัตถุ ๑ “สังคห” แปลงเป็นภาษาไทยว่าสงเคราะห์ มีความหมายว่าช่วยเหลืออุดหนุน “วัตถุ” ในที่นี้หมายความว่าเรื่องราวทั้ง ๒ ศัพท์ มีความหมายว่า เรื่องความช่วยเหลือ^๔ จะช่วยเหลือกันด้วยวิธีอย่างไรบ้าง ประกอบไปด้วย

๑) ทาน คือ การให้ปัน การให้ทานซึ่งกันและกัน ไม่หวังกัน โดยการให้ทานแบ่งเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ให้เพื่อบูชาคุณ ให้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นไว้และให้เพื่อเห็นแก่มนุษยธรรม

๒) ปิยวาจา คือ พูดให้เขารัก ไม่พูดให้เขาเกลียด ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ต้องพูดให้เขารัก เรียกว่า ปิยวาจา ปิโย เทวมนุสสานัง

๓) อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างนี้ดูตาย อย่าเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย

๔) สมานัตตตา คือ การวางตนให้เหมาะสม เรียกว่าไม่ถือตัวตนว่าเราดีกว่าเขา ได้แก่ วางตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เหมาะกับฐานะ เหมาะกับกาลเทศะ ที่ว่าเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่นั้นหมายความว่าเรามีหน้าที่อย่างไรก็ปฏิบัติไปตามหน้าที่ที่ว่าเหมาะสมกับฐานะนั้น คือ ใช้ จ่าย ทรัพย์ให้เหมาะสมกับฐานะก็คือเข้าใจใช้จ่าย ไม่ฟุ้งเพื่อสุรุ่ยสุร่ายเกินไป

แต่ก็ไม่ตระหนี่เกินไปจนเข้าขั้นทรนทนเอง ที่ว่าเหมาะสมกับกาลเทศะนั้นหมายความว่า ปฏิบัติกิจให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่^๕

การที่นำหลักสังคหวัตถุ ๔ มีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการองค์กรต่างๆ ก็เพราะว่าหากพิจารณาลักษณะโครงสร้างองค์กรแล้ว จะเห็นได้ว่าเน้นมิติด้านคนมากที่สุด เนื่องจาก “คน” คือองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กรดังนั้น การนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่ (๑) ทาน การให้ การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแก่ผู้อื่น (๒) ปิยวาจา การการกล่าว

^๔ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสน์ วาสโน), **สังคหวัตถุ ๔**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๑๑.

^๕ พุทฺธกษฺา พุทฺธรํกษฺ, “การบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรตามหลักสังคหวัตถุ ๔ : กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดนครนายก”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

วาจาที่สุภาพ อ่อนหวาน (๓) อัจฉริยา การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และ (๔) สมานัตตา การวางตนให้เหมาะสม มาประยุกต์กับการบริหารงานและการสมาคมกับบุคคลต่างๆ โดยผ่านพฤติกรรมตามธรรมชาติของตน^๖ จะสามารถครองใจคนได้ เป็นที่รักและนับถือแก่บุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะประกอบกิจการงานอันใดก็จะได้รับความร่วมมือ สามารถจูงใจประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้ เกิดความเจริญก้าวหน้า ชุมชนรอบข้างเป็นสุข

จากที่กล่าวมาทั้งหมดถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ เป็นมูลเหตุจูงใจในการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่นโดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกการบริหารส่วนตำบล

มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีความสำคัญต่อชุมชน (หมู่บ้าน/ตำบล) ดังนี้

๑) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พัฒนาตำบลให้เจริญก้าวหน้า ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรม

๒) เป็นหน่วยประสานทรัพยากรระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กับท้องถิ่นอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยราชการ และหน่วยเอกชนอื่น ๆ

๓) เป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชน ในการเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล) เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้งบประมาณ รายได้ ทรัพย์สิน และระดมทุนเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

๔) เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคนในท้องถิ่น ให้ทำงานเพื่อท้องถิ่นของตนก่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นในท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

^๖ นิธิธัญญา สนั่นเมือง, คู่มือรวบรวมกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการประพฤติดวินัยตามบทบัญญัติพรบ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕, (กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๕.

^๗ ทศสุนีย์ โตมี, “ทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการให้บริการโดยใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดอุดรธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, ๒๕๕๐).

๕) ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตรวจสอบการทำงาน และใช้สิทธิถอดถอนผู้แทนของตน (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล) ที่ไม่ทำงานเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น^๕

อาจกล่าวว่างค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญทางการเมือง เพราะเป็นหน่วยการปกครองที่เป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย และมีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดหลักว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ เนื่องจากการกระจายอำนาจการบริหารสู่ท้องถิ่นเปรียบเสมือนการกระจายอำนาจสู่ประชาชน

โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นองค์กรระดับรากหญ้าซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะเป็นขนาดใด จะประกอบไปด้วยสภาตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแลกรรมการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานองค์การบริหารส่วน ตำบลและมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ทำงานประจำวัน โดยมีปลัด และรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้างานบริหาร ซึ่งการที่จะประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารงานจัดการของบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้ โดยเฉพาะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นบุคคลที่ประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นเห็นว่ามีความเหมาะสม จึงมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ดังนั้น หากบุคคลเหล่านี้มีการบริหารงานที่ดีตามหลัก สังคหวัตถุ ซึ่งเป็นเรื่องความช่วยเหลือดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนภายในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดผลดีต่อชุมชน ต่อท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนเข้มแข็งเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนเกิดความพึงพอใจต่อแนวทางการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ในที่สุด

จากเหตุ ผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไหเพื่อให้บริการประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นฐานข้อมูลเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

^๕สุพัตรา นามรัมย์ “ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงในอำเภอเชิงใน จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี๒๕๕๒).

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๓. เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณ โดยมุ่งศึกษาความพึงพอใจประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดกรอบเนื้อหาที่จะศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ คือ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

- ตัวแปรต้น กลุ่มตัวอย่าง ของประชากรใน ตำบลบางกะไห จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลบางกะไห

- ตัวแปรตาม ความพึงพอใจประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ได้แก่

๑. ทาน
๒. ปิยวาจา
๓. อตถจริยา
๔. สมานัตตตา

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายในเขตตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๔,๐๙๒ คน^๙
- กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามกฎหมายในเขตตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้ สูตรการคำนวณหา กลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^{๑๐} ได้กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน ๓๘๐ คน

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ ๑ บ้านไร่ หมู่ที่ ๒ บ้านคลองบางกะไห หมู่ที่ ๓ บ้านหัวจาก หมู่ที่ ๔ บ้านบางเตย หมู่ที่ ๕ บ้านหนองขอน หมู่ที่ ๖ บ้านแซม หมู่ที่ ๗ บ้านปลายคลองบางพระ หมู่ที่ ๘ บ้านบางกะโหลก และหมู่ที่ ๙ บ้านบางเรือน

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ มิถุนายน ๒๕๕๕ ถึง มีนาคม ๒๕๕๖ รวมเวลา ๑๐ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ความพึงพอใจของประชาชนประชาชนต่อ การบริหารงานตามหลักสัจจกัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ความแตกต่างระดับความคิดเห็นความพึงพอใจของประชาชนต่อการ บริหารงานตาม หลักสัจจกัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลบางกะไห เป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหา อุปสรรคและ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสัจจกัตถ์ ๔ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นอย่างไร

^๙สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา ข้อมูลหน่วยเลือกตั้งและสถานที่เลือกตั้ง เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕, <http://www2.ect.go.th/download.php?Province=5967>.

^{๑๐}ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ การวิเคราะห์และวิจัยข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๒), หน้า ๔๕-๔๖.

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนมีเพศต่า ำกันมีความคิดเห็นต่อการบริหาร ำงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนมีอายุต่า ำกันมีความคิดเห็นต่อการ บริหารงาน ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนมีระดับการศึกษาต่า ำกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงาน ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนประกอบอาชีพต่า ำกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงาน ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนมี รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่า ำกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงาน ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๕.๖ ประชาชนมี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลบางกะไห ต่า ำกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทราในการพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในตำบล

ความพึงพอใจของประชาชน หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจของประชาชน ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อการบริหารงานตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทราที่บริหารงานตรงกับความต้องการของประชาชน

หลักสังคหัตถ์ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกัน ประสานใจทุกคนที่อยู่ในองค์กรเดียวกันให้อยู่อย่างมีความสุข สามัคคี ประกอบด้วย ๑) ทาน คือ การให้ปัน การให้ทานซึ่งกันและกัน ไม่หวังกัน ๒) ปิยวาจา คือ พูดให้เขารัก ไม่พูดให้เขาเกลียด ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ต้องพูดให้เขารัก ๓) อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างนึ่งดูดย อย่าเห็นแก่ความเหน็ด เหนื่อย และ ๔) สมานัตตตา ตนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เหมาะกับฐานะ เหมาะกับกาลเทศะ

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยราษฎรเลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๗.๒ ทราบถึงระดับความแตกต่างของ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะความพึงพอใจ ของประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑.๗.๔ ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไห อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ให้มีความสอดคล้องตามหลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อให้ชุมชนอยู่อย่างมีความสุข